

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 16)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

12 กันยายน 2563

ม.201ฐานเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมเรียกรับสินบน

องค์ประกอบความผิด (ไม่ต้องมีเจตนาทุจริต)

1. เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน (รวมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ)
2. เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
3. เพื่อกระทำหรือไม่กระทำการในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่
4. เจตนา
(โทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต)

พสส.เรียกรับเงินค่าตรวจสภาพรถของกลาง ผิด 157 และ 201

ฎ.6877/2559 ปวอ.มาตรา 131 ให้อำนาจพสส.รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ และมาตรา 85 ว.3 สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้อง ขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น การยึดรถกระบะของกลางตลอดจนการคืน ล้วนเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น ส่วนเรื่องการเก็บรักษา ดูแล หรือพิจารณาสังเค็ดของกลาง แม้ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพสส.เจ้าของสำนวนโดยลำพังก็ตาม ก็หาทำให้อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหมดสิ้นไป จำเลยในฐานะพสส.เรียกรับเงินค่าตรวจสภาพรถกระบะของกลางโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามมาตรา 157 และเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และโดยมิชอบ ตามมาตรา 201 (จำคุก 5 ปี)

ฎ 931/2532 จำเลยเป็นพนักงานสอบสวนมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ประกัน อ.ทั้งๆ ที่รู้ว่า ล.ปลอมลายมือชื่อ ท.ผู้ขอประกัน จำเลยก็ยังเสนอความเห็นว่าจะควรให้ประกัน อ.ดังนี้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามปอ. มาตรา 157

จำเลยรับทรัพย์สินสำหรับตนเองเพื่อกระทำให้อ.ได้ รับประกันตัวไป ดังนี้เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 201ด้วย

สมัย 70 คำถาม ขณะที่รตต. เพชร พนักงานสอบสวน สน.แห่งหนึ่งเข้าเวรตามหน้าที่ นางทองซึ่งจมูกและปากบวมเข้ามาแจ้งความร้องทุกข์ว่าถูกนายดินสามีทำร้ายร่างกายได้รับบาดเจ็บที่จมูกและปาก ประสงค์ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดิน ขอให้ทำร้ายร่างกาย ขณะนี้นายดินหนีไปอยู่กับผู้หญิงคนหนึ่ง รตต.เพชรไม่ยอมรับแจ้งความบอกว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเอง 3 วันต่อมานางทองเข้ามาที่สถานีตำรวจอีกและแจ้งความร้องทุกข์ในเรื่องเดิม โดยขอให้ช่วยติดตามนายดินมาดำเนินคดีพร้อมกับมอบเงินค่าใช้จ่ายให้ 10,000 บาท รตต.เพชร ยอมรับแจ้งความและรับเงินนั้นไว้ ต่อมารตต.เพชรออกหมายเรียกนายดินแล้วนายดินไม่มาพบ จึงขอออกหมายจับตามกฎหมาย หลังจากได้หมายจับแล้ว รตต.เพชรกับลูกน้องก็เดินทางไปติดตามนายดิน เสียค่าใช้จ่ายสำหรับตนเองและลูกน้องทั้งสิ้น 15,000 บาท แต่ตามไม่พบ เมื่อกลับมานางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายส่วนที่เกินให้รตต.เพชรอีก 5,000 บาท และขอให้รตต.เพชรพยายามติดตามนายดินต่อไป

ให้วินิจฉัยว่ารตต.เพชรและนางทองกระทำความผิดตามปอ.ฐานใดหรือไม่

คำตอบ ขณะที่รตต. เพชร ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน นางทองผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวหาให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดินตามกฎหมายข้อหาทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาจะให้นายดินได้รับโทษ รตต.เพชรในฐานะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรับคำร้องทุกข์ของนางทองไว้เพื่อดำเนินการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ต่อไป การที่รตต.เพชรไม่รับคำร้องทุกข์ครั้งแรกของนางทองโดยอ้างว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเองนั้นเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้ในท้องได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำความผิดตามปอ มาตรา 157 (ฎีกา 7630/ 2549)

การติดตามนายดินมาดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนย่อมไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆจากนางทอง การที่รตต.เพชรรับเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามในดินจากนางทองถือว่าการยอมรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่งแม้ว่าการนั้นจะชอบด้วยหน้าที่จึงเป็นความผิดตามปอ.มาตรา 201 (เทียบฎีกาที่ 2488/2558) และเป็น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตามมาตรา 157 ด้วย

การที่นางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามนายดินให้แก่
รตต.เพชรไม่เป็นความผิดฐานให้ทรัพย์สินแก่พนักงานสอบสวน
ตามปอ.มาตรา 167 เพราะความผิดมาตรานี้ต้องเป็นการกระทำ
เพื่อจูงใจให้พนักงานสอบสวนกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ เมื่อ
การติดตามผู้กระทำผิดข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นหน้าที่โดย
ชอบของพนักงานสอบสวนจึงไม่ใช่การกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่
ตามบทมาตราดังกล่าว

ทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง

มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษา
ทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่
รัฐ เทศบาล สุขาภิบาล หรือเจ้าของทรัพย์สิน

ประโยชน์ทับซ้อน

มาตรา 152 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแล
กิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือ
ผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น

นายกเทศมนตรีตำบลมีหน้าที่จัดการหรือรักษาพัสดุของเทศบาล

ฎ 6114/2560 จำเลยเป็นนายกเทศมนตรีตำบลเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในการตรวจสอบสภาพของพัสดุและการใช้ดุลพินิจสั่งให้จำหน่ายพัสดุที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพของเทศบาล การดำเนินการใดๆของจำเลยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและจำหน่ายพัสดุของเทศบาลตำบลจึงเป็นการปฏิบัติราชการในฐานะเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ การที่จำเลยจำหน่ายศาลาทรงไทยกลางน้ำของเทศบาลตำบลป่าจิวให้แก่เอกชนในลักษณะที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบและไม่นำเงินที่ขายได้ส่งเป็นรายได้ของเทศบาลในทันทีจนกระทั่งถูกเจ้าหน้าที่เทศบาลทักท้วงและทวงถามหลังจากกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดได้ไปตรวจสอบแล้วจึงให้เลขานำเงินมาคืนให้ในภายหลัง การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 และมาตรา 151 (จำคุก 2 ปี 6 เดือน และปรับ 10,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 2 ปี)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดซื้อที่ดินเอื้อประโยชน์แก่บุตรเขย

ฎ 565/2558 จำเลยทราบดีว่านาง ล. ตกกลางขายที่ดินแก่บุตรเขยจำเลยในราคาเพียง 220,000 บาท แต่มีการปลอมแปลงลายมือชื่อนาง ล. ในใบเสนอราคาขายที่ดินดังกล่าวเป็นเงิน 594,800 บาท แล้วนำไปยื่นต่ออบต. พร้อมกับใบเสนอราคาของเจ้าของที่ดินอีกสองแปลงซึ่งเสนอราคาสูงกว่า และเมื่อคณะกรรมการจัดซื้อเห็นสมควรซื้อที่ดินของนาง ล. ที่เสนอราคาต่ำสุด จำเลยในฐานะนายกอบต. อนุมัติให้จัดซื้อที่ดินดังกล่าวในราคาภายหลังการต่อรองแล้ว 594,000 บาท สูงกว่าราคาที่นาง ล. ต้องการขาย 374,000 บาท และเมื่อหักเงินที่จำเลยต้องนำไปชำระเป็นค่าภาษี 5,940 บาท คงมีส่วนต่างที่เป็นประโยชน์แก่บุตรเขยของจำเลย 368,060 บาท การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุตรเขยของจำเลย อันถือได้ว่าเป็นการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเสียหายต้องซื้อที่ดินในราคาสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น จำเลยจึงมีความผิดฐานเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สินใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ตาม ม.151 (จำคุก 3 ปี 9 เดือน)

มีหน้าที่จัดการเก็บค่าธรรมเนียม

ฎ. 4347/2558 จำเลยที่ 1 มีหน้าที่จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้สถานที่ ประกอบ ปรง สะสมอาหาร ค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำเลยทั้งสองร่วมกันเขียน ใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระค่าธรรมเนียมและผู้ชำระค่าภาษีตามจำนวนเงินที่ชำระจริง ส่วนต้น ข้อใบเสร็จรับเงินนั้น เขียนจำนวนเงินต่ำกว่าความเป็นจริง แล้วส่งมอบเพียงเท่ากับจำนวนเงินในฉบับต้นข้อ จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่จัดเก็บ เป็นความผิดตาม มาตรา 147, 151 และ 161 ส่วนจำเลยที่ 2 ไม่ใช่เจ้าพนักงาน เนื่องจาก ป.อ. มาตรา 147, 151, 161 เป็นบทบัญญัติที่ลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดที่เป็นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น แม้จำเลยที่ 2 จะร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำความผิดต่อบทบัญญัติ ดังกล่าว ก็จะไม่ลงโทษจำเลยที่ 2 อย่างเจ้าพนักงานไม่ได้ คงลงโทษจำเลยที่ 2 ได้แต่เพียงในฐานะผู้สนับสนุน จำเลยที่ 2 มีความผิดตาม มาตรา 147, 151, 161 ประกอบมาตรา 86, 266 (1), 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1), 352 วรรคแรก ประกอบมาตรา 83 (หลายกระทง จำคุกคนละ 50 ปี)

ช่างโยธามีหน้าที่จัดการและรักษาน้ำมันรถที่ใช้งาน

ฎ 4828/2533 จำเลยรับราชการเป็นนายช่างโยธา ตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยจรรยาจรสงเคราะห์ประจำเขตการทางสงขลา กรมทางหลวง ในการปฏิบัติหน้าที่จำเลยมีอำนาจสั่งอนุญาตให้เบิกจ่าย น้ำมันและอนุญาตให้ใช้รถยนต์ในเขตการทางสงขลาด้วย การที่ จำเลยได้สั่งให้ใช้รถของราชการและสั่งอนุญาตให้เบิกจ่ายน้ำมัน ของราชการสำหรับรถดังกล่าวชนเสาซีเมนต์ป้ายจราจรจากแขวง การทางสงขลาไปยังจุดติดตั้งในกิจการส่วนตัว จึงเป็นการใช้อำนาจ ในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่กรมทางหลวง ย่อมเป็น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151

ถ้าเอาตัวทรัพย์สินไปอย่างเดียวมิต 147 ไม่มิต 151

ฎ 605/2511 จำเลยเป็นเสมียนตราจังหวัดมีหน้าที่รับจ่ายและเก็บรักษาเงินของราชการส่วนจังหวัดและราชการส่วนอื่น ๆ โดยเจตนาทุจริตเบียดบังยกยอกเงินที่ตนรับไว้ในตำแหน่งหน้าที่เป็นประโยชน์ส่วนตน ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ไม่ใช่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151

ครูเบิกเงินเพื่อจัดการโครงการอาหารกลางวันโดยเข้าใจผิด ไม่มิต 151

ฎ 2409/2560 จำเลยเป็นครูที่มีหน้าที่จัดการโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน รับเงินสำหรับโครงการอาหารกลางวันโดยไม่ถูกต้อง แต่ไม่ได้นำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว หากแต่จะใช้เพื่อสวัสดิการโรงเรียนตามที่ผู้อำนวยการสั่ง ฟังไม่ได้ว่ามีเจตนาทุจริต ไม่เป็นความผิดตาม มาตรา 151 แต่เป็นความผิดตามมาตรา 157 ฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรียนและรัฐ เพราะไปลงลายมือชื่อรับเงินทั้ง ๆ ที่ระยะเวลาตามโครงการสิ้นสุดลงแล้ว และยังไม่ได้ดำเนินการตามโครงการ อย่างไรก็ตามจำเลยอายุมากแล้ว รับราชการครุมีความประพฤติเรียบร้อย กระทำความผิดจากความครอบงำของผู้บริหารเป็นเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบ และถูกลงโทษทางวินัยมาแล้ว จึงให้รอการกำหนดโทษไว้

ปลัดสุขาภิบาลตั้งνομินีมารับงาน ใช้คนงานของสุขาภิบาล ทำงานน้อย แต่เบิกมาก

ฎ 7776 / 2540 จำเลย ปลัดสุขาภิบาลได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสุขาภิบาลให้เป็นผู้ตรวจงานจ้างในการจ้างเหมาขุดลอกและล้างทางระบายน้ำ และเป็นประธานกรรมการตรวจการจ้างก่อสร้างถนนลาด แม้สัญญาจ้างขุดลอกและล้างทางระบายน้ำได้ระบุชื่อ ส.เป็นผู้รับจ้าง แต่ ส.ไม่เคยเกี่ยวข้องหรือมีส่วนรู้เห็นในการรับจ้างขุดลอกและล้างทางระบายน้ำของสุขาภิบาลอีกทั้งลายมือชื่อในช่องผู้รับจ้างตามสัญญาข้อตกลงจ้างลายมือชื่อในช่องผู้รับเงินตามใบเสร็จรับเงินและลายมือชื่อในช่องผู้รับเงินตามฎีกาเบิกเงินมิใช่ลายมือชื่อของ ส. หากแต่จำเลยเข้าไปจัดการให้ตั้งแต่ขอตั้งฎีกาเบิกเงินและรับเงินเอาไปเองโดยไม่มีตัว ส. เข้าไปแสดงตนเพื่อขอเบิกเงินตามที่ได้รับจ้างขุดลอกและล้างทางระบายน้ำแต่อย่างใด เมื่อ ส. มิใช่เป็นผู้รับจ้างทำงานรายนี้ การที่จำเลยได้เข้าดำเนินการขุดลอกและล้างทางระบายน้ำที่ใช้คนงานของสุขาภิบาลทำงานให้จำเลยในฐานะปลัดสุขาภิบาลถือว่าเป็นผู้มีหน้าที่จัดการและดูแลกิจการของสุขาภิบาล เมื่อจำเลยเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการดังกล่าวโดยจ่ายค่าจ้างคนงานเพียง 1,750 บาท แต่เบิกเงินค่าจ้างตามสัญญาไป 2,900 บาท เป็นเหตุให้สุขาภิบาลได้รับความเสียหาย เป็นความผิดตาม 152, 157

ฎ.9368/2552 อบตทำสัญญาจ้างห้างสุขศรีทอง ก่อสร้างถนนดินลูกรัง ขณะเกิดเหตุจำเลย ที่ 1 เป็นหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุ ทำหน้าที่ผู้ควบคุมงานจ้างเหมาก่อสร้างถนนดินลูกรัง ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นผู้บริหารท้องถิ่น ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุทำหน้าที่ประธานกรรมการตรวจการจ้างงานจ้างเหมาก่อสร้างถนนดินลูกรังดังกล่าว จำเลยที่ 2 เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างถนนเพราะจำเลยที่ 2 เป็นผู้ขอใช้ชื่อห้างสุขศรีทองเข้าประมูลการก่อสร้าง จำเลยที่ 1 จัดทำบันทึกประจำวันและผลการปฏิบัติงานซึ่งเป็นความเท็จโดยการจัดทำของจำเลยที่ 2 ว่าระหว่าง 15 - 31 มีนาคม 2543 ห้างสุขศรีทอง ก่อสร้างถนนจนแล้วเสร็จตามสัญญาเพื่อให้จำเลยที่ 2 ทราบ โดยความจริงแล้วจำเลยที่ 1 มิได้ออกไปตรวจการก่อสร้างถนนและเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2543 จำเลยทั้งสองร่วมกันทำใบตรวจรับงานจ้างเหมาว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดสุขศรีทอง ก่อสร้างถนนดินลูกรังเสร็จแล้วตามสัญญา ต่อมาผู้ร้องเรียนว่าถนนที่ก่อสร้างมีความยาวไม่ถึง 1,350 เมตร ตามสัญญา อบตตรวจสอบแล้วปรากฏว่าถนนที่ก่อสร้างมีความยาวประมาณ 1,024 เมตร อบตขับจำปา จึงแจ้งให้จำเลยที่ 2 นำเงินค่าก่อสร้างในส่วนที่สร้างไม่ถึงความยาวตามสัญญาไปคืน จำเลยที่ 2 ก็นำเงินจำนวน 55,788 บาท ไปคืนให้อบตขับจำปาเป็นความผิดตามพ.อ.มาตรา 162(4) ,152 และ 157

การที่จำเลยทั้งสองปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทำหลักฐานเท็จ แสดงว่าจำเลยทั้งสองมีเจตนาพิเศษมุ่งที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลซำปาและเป็นการกระทำโดยทุจริตแล้ว ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลซำปาต้องจ่ายเงินค่าจ้างเกินไปที่ก่อสร้างถนนยาวไม่ถึง 1,350 เมตร และมีผู้ได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นค่าก่อสร้างที่เกินไปจากความจริง แม้ภายหลังจำเลยที่ 2 จะนำเงินค่ารับจ้างส่วนที่รับเกินไปในการก่อสร้างถนนจำนวน 55,788 บาท มาคืน ก็เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลซำปาแจ้งเรียกเงินคืน เพราะมีการร้องเรียน หากไม่มีการร้องเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลซำปาต้องได้รับความเสียหาย จ่ายค่าก่อสร้างถนนเกินไปกว่าผลงานที่ได้รับ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ด้วย (ออกข้อสอบแล้ว)

แม้มีส่วนได้เสียในห้างที่มารับงาน แต่ทำเพื่อประโยชน์ราชการไม่ผิด
ฎ 1706/2535 ความผิดตามมาตรา 152 จะต้องเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น เมื่อปรากฏว่าในการจัดซื้อดินถมพร้อมบดอัดแน่นจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.นั้น เทศบาลได้ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบของทางราชการและราคาที่ตกลงซื้อก็ต่ำกว่าราคา que เทศบาลตั้งงบประมาณไว้ แสดงว่าการจัดซื้อดินดังกล่าวจำเลยที่ 1 ในฐานะนายกเทศมนตรีได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ของตนไม่ได้มุ่งหวังประโยชน์อย่างอื่นนอกจากประโยชน์ของเทศบาลเป็นสำคัญ แม้จำเลยที่ 1 จะเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ก็ตาม กรณีก็ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยการทำสัญญาซื้อขายดังกล่าว จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิดตาม ป.อ.มาตรา 152 เมื่อจำเลยที่ 1 ไม่มีความผิด จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ก็ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

ข้อสอบสมัย 58 ปี 2548

เป็นทั้งนายกเทศมนตรีและหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบได้เข้าทำสัญญาจ้างมรดกกับห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น แต่รับมรดกในราคาต่ำกว่าราคาทางราชการกำหนดไว้ ถือไม่ได้ว่าเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 152 (เทียบฎ.1706/2535)

เป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาและขออนุญาตใช้รถยนต์ของทางราชการและเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ได้ใช้รถบรรทุกของทางราชการในกิจการส่วนตัวเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่เทศบาลเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 151 (เทียบฎ.4828/2533)

เป็นเจ้าของพนักงานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างถมดิน จึงมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการของดินตามสัญญาจ้างถมดิน เข้าเป็นผู้รับเหมาช่วงเป็นการเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้นเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 152 (เทียบฎ.7776/2540)

มาตรา 157

ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

มาตรา 200

ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าของพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา...กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้ต้องโทษหรือให้รับโทษน้อยลง

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้นเป็นการเพื่อจะแก่งแย่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น

พสส.เรียกรับเงินค่าตรวจสภาพรถของกลาง ผิด 157 และ 201

ฎ.6877/2559 ปวอ.มาตรา 131 บัญญัติให้อำนาจพสส.รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ และมาตรา 85 ว.3 บัญญัติว่าสิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น การยึดรถกระบะของกลาง ตลอดจนการคืน ล้วนเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น ส่วนเรื่องการเก็บรักษา ดูแล หรือพิจารณาสิ่งคืนของกลาง แม้ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้กำหนดให้ เป็นอำนาจหน้าที่ของพสส.เจ้าของสำนวนโดยลำพังก็ตาม ก็หาทำให้อำนาจหน้าที่ของ พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหมดสิ้นไป จำเลยในฐานะพสส.เรียกรับเงิน ค่าตรวจสภาพรถกระบะของกลางโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามมาตรา 157 และเป็นเจ้า พนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและโดยมิชอบ ตามมาตรา 201

การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของตำรวจที่ผิด 157

- ฎ 706/2516, 4243 / 2542 จับโดยไม่มีหมายจับ และไม่ใช้เหตุฉุกเฉินอย่างยิ่ง
- ฎ 4243/2542 เหตุวิเวทเล็กน้อยแล้วตำรวจยังนำตัวไปควบคุมที่ด่านตรวจโดยมิชอบ
- - ฎ 1793/2536, 2577/2534, 4436/2531 การแก้ไขบันทึกการจับกุมโดยมิชอบ ผิดมาตรา 157

- ฎ 2270/2516, 1399/2508 ทำร้ายเพื่อให้ผู้ต้องหารับสารภาพใน
ข้อหาที่ถูกกล่าวหา ถือเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่แล้ว ผิด 157

- ฎ 364/2531 ถ้าตำรวจทำร้ายผู้ต้องหาที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติ
หน้าที่ราชการเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ผิด 157

- ฎ 4436/2531, 7630/2549 ไม่รับแจ้งความ ผิด 157

- ฎ 2577 / 2534 ตำรวจไม่ใส่ใจเรื่องญาติของผู้ต้องหาขอประกัน
ตัว

ฎ.15366/2557 จำเลยซึ่งเป็นตำรวจกล่าวอ้างลอย ๆ ว่าโจทก์เป็น
บุคคลต่างดาวขอยึดบัตรประจำตัวประชาชนไว้ตรวจสอบโดยไม่ปรากฏมี
เหตุอันควรสงสัยตามสมควรและชอบด้วยเหตุผล ทั้งเป็นการยึดโดยจำเลย
ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและมีได้ดำเนินคดีใด ๆ ต่อโจทก์เป็นเวลานานเกือบ 4
เดือน ยึดไว้หลังจากโจทก์ร้องเรียนกล่าวโทษจำเลยทางวินัย เป็นการทำ
โดยลุแก่อำนาจและเจตนาถ่วงอ้อมโจทก์ เป็นความผิดฐานเป็นเจ้า
พนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ฎ.13312/2557 จำเลยยศ พตท.พุดกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปล่อยผู้กระทำความผิดไป 19 คน พร้อมรถกระบะของกลาง เมื่อได้รับการปฏิเสธที่ยังโทรศัพท์ให้พตท.อ.และผู้ใต้บังคับบัญชาที่ร่วมจับกุมไปหาที่บ้านและพุดเช่นเดิมอีก การพุดกับผู้ใต้บังคับบัญชาหลายคนตลอดจนเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาไปพบที่บ้านและบอกให้ปล่อยผู้กระทำความผิดพร้อมรถ จึงเป็นการสั่งการในฐานของผู้บังคับบัญชา จำเลยเป็นตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการจับผู้กระทำความผิดและมีอำนาจสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาให้นำตัวผู้ถูกจับส่งพนักงานสอบสวน หรือสั่งปล่อยหากเห็นว่าจับผิดตัว หรือผู้ถูกจับไม่ได้กระทำความผิด จำเลยทราบดีว่าคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมมาเป็นผู้กระทำความผิด ไม่มีอำนาจสั่งปล่อย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ฎ 737/2504, 3135/535 ตำรวจลวนลามทางเพศผู้ต้องหาหญิงที่ถูกตำรวจอื่นจับมาฐานเป็นเจ้าของมือสลากกินรวบ ถือว่ากระทำนอกหน้าที่ ไม่ผิดมาตรา 157

ฎ 2255/2520 ตำรวจถูกพักราชการแต่แสดงตนและจับผู้เสียหายกระทำชำเรา ไม่ผิดมาตรา 157 แต่ผิดฐานข่มขืน

ฎ 5799/2562 จำเลยซึ่งเป็นนายกอบต.ไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามระเบียบ สำหรับค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นก่อนวันที่จำเลยจดทะเบียนว่า บ. เป็นบุตร การที่จำเลยลงชื่อในฎีกาขอเบิกเงินและออกเช็คชำระเงินค่ารักษาพยาบาลของ บ. ให้แก่โรงพยาบาล ส. จึงเป็นการกระทำโดยมีเจตนาและเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา 157 (เดิม) (รอการลงโทษจำคุกไว้ ๓ ปี)

ฎ 3042/2562 จำเลยที่ 1 ทราบดีอยู่แล้วว่านายประจักษ์ผู้มาขอออก น.ส. 3 ก. อ้าง ส.ค. 1 จากที่ดินแปลงอื่นมาเป็นหลักฐาน แต่จำเลยที่ 1 กลับรายงานหัวหน้ารังวัดว่า สอบสวนแล้วผู้ขอมิได้นำที่ดินแปลงอื่นนอกหลักฐานมารวมเพื่อออก น.ส. 3 ก. ครั้งนี้ผู้ขอได้ทำประโยชน์เหมาะสมโดยปลูกต้นมะพร้าวเต็มแปล ซึ่งเป็นความเท็จเพราะความจริงนายประจักษ์อ้าง ส.ค. 1 ที่ดินแปลงอื่นมาขอออก น.ส. 3 ก. และที่ดินเป็นภูเขา มิได้ทำประโยชน์ทั้งแปลง และต่อมาหัวหน้าฝ่ายรังวัดพิจารณารายงานการรังวัดของจำเลยที่ 1 ทั้งสองฉบับ เห็นว่าไม่สอดคล้องกันน่าจะนำรังวัดผิดแปลงหรือนำที่นอกหลักฐานมารวมด้วย จึงได้เสนอความเห็นต่อนายทวีปเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย ให้เห็นถึงข้อพิรุธดังกล่าว ซึ่งนายทวีปก็เห็นด้วยจึงสั่งตั้งกรรมการสอบสวน จำเลยที่ 2 ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบในเรื่องการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน แต่จำเลยที่ 2 มิได้ดำเนินการตามคำสั่งของนายทวีป กลับดำเนินการออกประกาศและเสนอให้มีการออก น.ส. 3 ก. เลขที่ 5264 และ 5266 ให้ไป บ่งชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของจำเลยทั้งสองที่ทำด้วยกันในลักษณะเป็นขบวนการ เป็นผลให้นายประจักษ์ผู้ขอได้ น.ส. 3 ก. ในที่ดินทั้งสองแปลงในคดีนี้ไปทั้ง ๆ ที่มีได้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออก น.ส. 3 ก. ได้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขามีความลาดชันเกิน 35 เปอร์เซ็นต์ มีสภาพเป็นป่าซึ่งไม่สามารถออก น.ส. 3 ก. ได้ ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา 157 เป็นความผิด 2 กระบวน (จำคุกคนละ 10 ปี)

ฎ 6538/2562 การที่จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อรับรองรายงานการประชุม และจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อเป็นผู้บันทึกการประชุมในเอกสารฉบับเดียวกัน ย่อมเป็นการรับรองเป็นหลักฐานว่า การประชุมคณะกรรมการกำหนดโครงสร้าง ส่วนราชการและจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี (รอบปีงบประมาณ 2558 - 2560) เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557 ได้กระทำต่อหน้าตนนั้น เมื่อคณะกรรมการดังกล่าว มิได้มีการประชุมกันจริง การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ย่อมเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับรองเป็นหลักฐานว่า การอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอัน เอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ ตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4)

“ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ”

การที่ตำรวจไม่จับกุมผู้ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจรแม้เป็นละเว้น แต่ขาดเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกจับ

- ฎ 2281 / 2534 จำเลยละเว้นไม่จับกุมผู้ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจร แม้เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ แต่จำเลยมิได้กระทำไปโดยมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

- ฎ 4958/2556 ที่พักสายตรวจประชาชนเข้าไปติดต่อก็ ตำรวจทุกคนใช้ประโยชน์ได้ มิใช่ที่รโหฐาน การเข้าคั่นในห้องเมื่อมีเหตุสงสัยตามควรถือว่ากระทำโดยชอบ

- ฎ 10165/2551 ตำรวจให้เป็นพยานไม่เช่นนั้นจะดำเนินคดี ไม่เป็นการกระทำโดยมิชอบ

ฎ 7836 -7837 / 2544 แม้จำเลยจะเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิด แต่เป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วย การร่วมเล่นการพนันไฟรั้มมีแล้วจำเลยไม่จับกุมผู้ร่วมเล่นไฟรั้มมีนั้น ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร่วมเล่นการพนันหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตาม ป.อ. มาตรา 157

เจตนาเพื่อยุติข้อขัดแย้ง รักษาความสงบ หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย หรือเพื่อให้งานรวดเร็ว ไม่ผิด 157

ฎ 437/2515 กระทำเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย แม้ไม่ถูกขึ้นตอนไปบ้าง ถือว่าไม่ผิด 157

ฎ 786/2532 ผู้ใหญ่บ้านไม่จับเพื่อหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย ไม่ผิด

ฎ 4881/2541 จำเลยพยายามหาข้อยุติความเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับมติ ก.ต. ที่แต่งตั้งโจทก์และยังไม่อาจนำเสนอนายกรัฐมนตรืเพื่อดำเนินการต่อไปนั้น หาใช่จำเลยมีเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้โจทก์เสียหายอย่างใดไม่ จำเลยจึงไม่ผิด 157

ฎ 5170/2530 กระทำเพื่อให้งานดำเนินไปโดยรวดเร็วเป็นผลดีแก่ทางราชการ แม้ไม่ถูกระเบียบไปบ้าง ไม่ผิดตาม 157

ขาดเจตนาพิเศษ คือกรณีทำงานบกพร่องไม่รอบคอบ

- ฎ 3295 / 2543 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ได้ลงลายมือชื่อออก น.ส.3 ก. ระบุชื่อ ต. เป็นผู้มีสิทธิครอบครองตามเรื่องราวเท็จ เอกสารปลอมที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องนำเสนอ โดยไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงตามอำนาจหน้าที่ อันเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาพิเศษละเว้นไม่ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเอกสารดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมที่ดิน ต.หรือผู้หนึ่งผู้ใด จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามป.อ.มาตรา 157

เจตนา (ธรรมดา) ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

กรณีการฟ้องคดีของอัยการ

- ฎ 975 / 2531 อัยการบรรยายคำฟ้องคลาดเคลื่อนไป ไม่ถือว่าเป็นเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นหน้าที่โดยมิชอบ แต่

- ฎ 3509/2549 อัยการสั่งไม่ฟ้องโดยใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจจนล้ำออกนอกขอบเขตของความชอบด้วยกฎหมาย ผิดมาตรา 157,200 ว.1

มาตรา 200

ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา กระทำการหรือไม่กระทำ การอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง อันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแก่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น หรือ...

ฎ 4436/2531 การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้รับแจ้งความจาก ช. ว่ามี คนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไปเสีย ถือ ได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมาย อาญามาตรา 157 และยังเป็นกรกระทำกรในตำแหน่ง หน้าที่อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือคนร้าย มิให้ต้องโทษตาม มาตรา 200 วรรคแรก

“เพื่อช่วย”

- ฎ 300 / 2537 บันทึกของกลางที่อายัดไว้ไม่ครบโดยไม่ระบุถึงรถยนต์เพื่อไม่ให้ถูกริบ
- ฎ 929 / 2537 พสส.เปลี่ยนเนื้อหาคำให้การในภายหลังเพื่อช่วย ผู้ต้องหา
- ฎ 3130/2556 พนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนจาก “สั่งฟ้อง” เป็น “สั่งไม่ฟ้อง”

ฎ 3130/2556 พนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนหลังจากเสนอสำนวนสั่งฟ้องผู้ต้องหาให้ผู้บังคับบัญชาลงชื่อเพื่อส่งสำนวนและความเห็นให้อัยการแล้วหาใช่แก้ไขก่อนการส่งสำนวนเมื่อย้ายไปรับราชการที่อื่นก็เอาสำนวนการสอบสวนติดตัวไปด้วย ศาลฟังว่าเพื่อการปกปิดซ่อนเร้นการแก้ไขสำนวน การกระทำก็เป็นความผิดตาม ม.157 และ ม.200 วรรคแรก

4. เจตนา

ฎ 2707/2530 การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ ปลอ่ยตัวนาย ข. ที่เข้าไปคว่ำเงินของผู้เสียหายภายในร้าน โดยไม่ส่งตัวไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีเพราะจำเลยเห็นว่า นาย ข. เป็นสายลับตำรวจเข้าไปยึดเงินดังกล่าวเพื่อเป็น หลักฐานในการเล่นการพนันนั้น เป็นเรื่องที่จำเลยเข้าใจและใช้ ดุลพินิจว่านาย ข. ไม่ได้กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ การกระทำของ จำเลยจึงไม่มีเจตนาจะช่วยเหลือนาย ข. มิให้ต้องรับโทษ ยังไม่ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200.

กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการทำลายซ่อนเร้น เอาไปเสียทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์

1. ม.141 ทำลายตราหรือเครื่องหมาย
2. ม.142 ทำลายทรัพย์สินหรือเอกสารที่ยึด
3. ม.158 เจ้าพนักงานทำลายทรัพย์สินหรือเอกสาร
4. ม.184 ทำลายพยานหลักฐาน
5. ม.188 ทำลายพินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่น

ข้อสอบสมัยที่ 67 ปี 2557

การที่แอบใช้กุญแจสำรองขั้รถกระบะบรรทุกไม้แปรรูปที่ถูกยึดไว้หนีไป เท่ากับรู้อยู่แล้วว่ารถกระบะและไม้แปรรูปถูกเจ้าพนักงานตำรวจยึดไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐานยืนยันการกระทำความผิด เอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินอันเจ้าพนักงานได้ยึดไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐาน เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 142 และยังเป็นความผิดฐานเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นไม่ให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลง เอาไปเสียซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิดตาม มาตรา 184 (เทียบฎ. 64/2486)

ม.184 ฐานทำลายพยานหลักฐาน

องค์ประกอบ

1. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์
2. ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด
3. มีเจตนาพิเศษเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นมิให้รับโทษหรือรับโทษน้อยลง

ฟางที่เปื้อนเลือดเป็นพยานหลักฐานในการ
กระทำความผิด หากเอาไปเผาเสียเป็นความผิด
(ฎ.168/2507)
ซ่อนเร้นรถที่คนร้ายใช้เป็นพาหนะไปยัง ผู้อื่น
(ฎ.5811/2550)
แม้ตำรวจเอาขอกกลางคืนมาได้ก็เป็นความผิด
สำเร็จ (ฎ 64/2486)

การโกยเลือดของผู้ตายไปทิ้ง เป็นการทำลาย
พยานหลักฐาน (ฎ.1202/2520)
ผู้กระทำผิดต้องมีเจตนาพิเศษหากเป็นการ
กระทำเพื่อช่วยเหลือตนเองไม่ผิดมาตรา 184

มาตรา 188 ฐานทำลายพินัยกรรมหรือเอกสาร

“ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษ...”

ไม่ต้องทำลายทั้งฉบับ ทำลายบางส่วนก็ผิดแล้ว
(3833/2529)

เอาต้นฉบับใบฝากของธนาคารไปทำลายแล้วทำปลอมขึ้นใหม่เป็นการทำลายซึ่งเอกสาร (ฎ 469-497/2542)

การมอบอำนาจให้ไปโอนที่ดินหรือทำนิติกรรมแทนแล้วไปทำผิดวัตถุประสงค์ เป็นการเอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่น (ฎ 2254/2521, 2723/2541)

เอาเช็คผู้อื่นไปขึ้นเงินเพื่อประโยชน์ของ
ตนเองเป็นการเอาไปเสีย (ฎ 1312/2534,
4688 / 2540, 5883/2552, 8490/2552)

ลักสมุดฝากเงินแล้วปลอมใบถอนเงิน
เอาเงินไปพิดฐานลักทรัพย์และ ม.188 ปลอม
และใช้เอกสารปลอม (ฎ 7295/2554)

ขายรถไปแล้ว ผู้ขายเอาสมุดคู่มือจดทะเบียนไปใส่ชื่อผู้อื่น เป็นการเอาไปเสีย

ฎ 2323/2534 การซื้อขายรถยนต์ระหว่างโจทก์ร่วมและจำเลยเป็นการซื้อขาย
เสร็จเด็ดขาด กรรมสิทธิ์ในรถและสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ย่อมตกเป็นของ
โจทก์ร่วม เมื่อโจทก์ร่วมชำระราคาการรถยนต์ครบถ้วนแล้วจำเลยย่อมไม่มีสิทธิ
หน่วงสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ แต่มีหน้าที่ส่งมอบแก่โจทก์ร่วม การที่จำเลยนำ
สมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ดังกล่าวไปจดทะเบียนใส่ชื่อบริษัท ช. จำกัด เป็น
เจ้าของรถถือได้ว่าเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารใดของผู้อื่นในประการที่จะเกิด
ความเสียหายแก่ผู้อื่น เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 188

- จงใจไม่คืนเอกสารเป็นการเอาไปเสีย (ฎ 2182/2538)
- ลักเอาบัตร ATM ไปเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารและ
ทรัพย์สิน ผิด ม.188 และผิดฐานลักทรัพย์ด้วย (ฎ 9/2543,
2512 / 2550, 1894/2550)

- ต้องเป็นเอกสาร“...ของผู้อื่น”

ส. นำเงินที่จำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของไปให้ ก. ตาย
จำเลยเอาสัญญาที่ ส. ทำออกจากตู้นิรภัย ถือไม่ได้ว่าเอาไปซึ่ง
เอกสารของผู้อื่นเพราะจำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของสัญญา (ฎ
14460/2556)

ลักบัตรเครดิตซื้อสินค้า ผิด ม.188, 269/5, 269/7

ฎ 6820/2552 บัตรเครดิตมีลักษณะของ “เอกสาร” ใน มาตรา 1 (7) จึง เป็น
เอกสาร ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารตามมาตรา 188 แตกต่างกับความผิด
ฐาน ลักทรัพย์และชิงทรัพย์ การที่จำเลยเอาไปเสียซึ่งเอกสารบัตรเครดิต
อันเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารสิทธิซึ่งออกให้แก่ บ. ในประการที่น่าจะ
เกิดความเสียหายแก่บริษัทบัตรกรุงศรีอยุธยา การกระทำของจำเลยจึงเป็น
ความผิดตามมาตรา 188 การกระทำแต่ละข้อต่างเป็นความผิดสำเร็จใน
ตัวเอง ต่างกรรมต่างวาระ ทั้งทรัพย์สินที่จำเลยได้จากการ กระทำผิดก็เป็นคนละ
ประเภทแตกต่างกัน ถือได้ว่าจำเลยกระทำความผิดโดยมีเจตนาต่างกัน ลงโทษ
จำเลยในความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสาร และฐานใช้อิเล็กทรอนิกส์

- ฎ 10025/2557 บัตรเติมน้ำมันเป็นของผู้เสียหายให้ บ. ไซ้กับรถบรรทุกที่ บ. ชับ จำเลย นำบัตรไปใช้เติมน้ำมัน ถือว่าเอาไปเสียซึ่งเอกสารจากผู้เสียหาย ผิด ม. 188, 335(1)(11)

ความผิดฐานหลบหนีมี 6 มาตรา

1. ม.189 ฐานช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้ต้องรับโทษ
2. ม.190 ฐานหลบหนีที่คุมขัง
3. ม.191 ฐานทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้น
4. ม.192 ฐานให้ที่ซ่อนเร้น
5. ม.204 ฐานเจ้าพนักงานทำให้ผู้ถูกขังหลุดพ้นโดยเจตนา
6. ม.205 ฐานเจ้าพนักงานทำให้ผู้ถูกขังหลุดพ้นโดยประมาท

มาตรา 189 ฐานช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้อับโทษ

ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดอันมิใช่ความผิดลหุโทษเพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใด ๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

- ร้องบอกพวกที่เล่นการพนันว่าตำรวจมา เป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม (ฎ 2448/2521)
- พาผู้ต้องหาขึ้นรถหนีโดยตำรวจยังไม่ได้จับกุมเป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม (ฎ 4922/2539)
- รับสมอ้างว่าตนเองเป็นคนร้าย เป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นพ้นโทษ (ฎ 490/2519)

เจตนาพิเศษเพื่อไม่ให้ต้องโทษหรือเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

ฎ.2449/2522 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 189 บัญญัติถึง การกระทำ เพื่อช่วยเหลือมิให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษโดยมิให้ถูกจับกุม เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยถูกรถจักรยานให้ บ. ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั่งซ้อนท้ายพาออกจากที่เกิดเหตุไปในขณะที่ยังไม่มีผู้มีอำนาจจับกุมคนใดจะจับกุม บ. และยังสามารถอีกว่า จำเลยถูกรถจักรยาน พา บ.นั่งซ้อนท้ายกลับบ้าน จึงขอให้ เห็นเจตนาว่าไม่ใช่เพื่อหลบหนีหรือเพื่อไม่ให้ถูกจับกุมอีกด้วย การกระทำของ จำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามบทมาตราดังกล่าว

ฎ 1750/2514 จำเลยถูกคนร้ายที่มีสมัครพรรคพวกหลายคนแต่ ละคนมีอาวุธปืนครบมือ ใช้ปืนจี้ขู่บังคับให้เอาเรือรับส่งข้ามฟากเพื่อ ช่วยคนร้ายให้พ้นจากการจับกุม ดังนี้ เป็นการที่จำเลยกระทำไป เพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงขัดขืน ได้ จึงเป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็น จำเลยไม่ต้องรับ โทษ เมื่อปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดด้วยความจำเป็นไม่ต้องรับ โทษ

ฎ 1670/2522 มีคนร้ายยิงนายสมศักดิ์ตาย ร.ต.อ.หิรัญสืบทราบว่ามีคนร้าย
เป็นคนร้าย และทราบจากชาวบ้านว่ามาที่บ้านจำเลย จึงติดตามมาสอบถามจำเลย
ถึงนายยอด ชั้นแรกจำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้มาบ้านจำเลย ครั้นร.ต.อ.หิรัญว่ากำลัง
ติดตามจับ ทราบว่ามากู้เงินจำเลย จำเลยจึงรับว่านายยอดมาจริงแต่กลับไปแล้ว
ครั้นคืนบ้านจึงพบนายยอดหลบซ่อนอยู่ชั้นบนบ้านจำเลย ปัญหาว่า การที่ร.ต.อ.
หิรัญมิได้แจ้งให้จำเลยทราบว่านายยอดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานใดนั้น จำเลย
จะมีความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า เจ้าพนักงานผู้ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด
หาจำต้องแจ้งแก่ผู้ให้ที่พักซ่อนเร้นทราบว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาว่า
กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพียงแต่แจ้งให้รู้ว่าบุคคล
ที่ตนให้ที่พักซ่อนเร้นเป็นผู้กระทำความผิดก็พอแล้วส่วนจะเป็นความผิดฐานใด
นั้นเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์จะต้องกล่าวในฟ้องและนำสืบ พฤติการณ์ของจำเลยแสดง
ว่าจำเลยรู้อยู่แล้วหรือควรจะรู้ว่านายยอดเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด
เพราะร.ต.อ.หิรัญได้แจ้งให้จำเลยทราบที่กำลังติดตามจับนายยอดอยู่